

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

10 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski (przewodniczący)

SSN Dariusz Pawłyszcz (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wesołowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 10 czerwca 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej S. S.A. w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 20 kwietnia 2022 r., I ACa 749/21,
wydanego w sprawie z powództwa T.D.

przeciwko S. S.A. w W.

o ustalenie,

1. oddała skargę kasacyjną;

**2. zasądza od S. S.A. w W. na rzecz T.D. 5400 (pięć tysięcy
czterysta) zł kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w
wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie po upływie
tygodnia od dnia doręczenia niniejszego wyroku zobowiązanemu.**

Dariusz Pawłyszcz Maciej Kowalski Krzysztof Wesołowski

(Ł.W.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 maja 2021 r., sygn. akt I C 878/20, Sąd Okręgowy w Białymstoku ustalił nieważność umowy kredytu, zawartej przez powoda 24 lipca 2008 r. z poprzednikiem prawnym pozwanego banku.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 20 kwietnia 2022 r., I ACa 749/21, oddalił apelację banku.

Sąd ten ustalił, że umowa kredytu z 24 lipca 2008 r., określonego w umowie jako denominowany, była umową kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego (CHF). Kwota kredytu została określona w złotych polskich w wysokości 450 000 zł, przy czym miała być przeliczana na CHF według kursu kupna dewiz dla tej waluty, zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w banku w dniu wypłaty danej transzy kredytu. Raty kapitałowo-odsetkowe określono w CHF, a ich spłata miała następować w złotych, a następnie miała być przeliczana na CHF według kursu sprzedaży dewiz dla CHF, zgodnie z tabelą kursów banku obowiązującą w dniu spłaty. Umowa nie zawierała definicji tabeli kursów ani szczegółowego sposobu ustalania kursu CHF, co pozwalało bankowi na jednostronne określanie kursów waluty.

Sąd drugiej instancji uznał, że postanowienia umowy dotyczące mechanizmu indeksacji, w szczególności odsyłające do tabel kursów ustalanych przez bank, są niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Klauzule te nie odwoływały się do obiektywnych i weryfikowalnych kryteriów, co umożliwiało bankowi arbitralne kształtowanie kursu CHF, a tym samym wysokości zobowiązania kredytobiorcy. Brak transparentności tych postanowień uniemożliwiał kredytobiorcy oszacowanie ekonomicznych konsekwencji umowy, co naruszało zasadę równorzędności stron oraz dobre obyczaje. Ponadto bank nie poinformował kredytobiorcy w sposób pełny i zrozumiały o ryzyku walutowym, w tym o możliwości znacznego wzrostu salda zadłużenia w złotych w przypadku wzrostu kursu CHF.

Bank zaskarżył wyrok Sądu odwoławczego w całości zarzucając naruszenie prawa materialnego:

1) art. 385¹ § 2 w zw. z § 1 k.c. przez uznanie całego mechanizmu indeksacji za niedozwolony, zamiast ograniczenia się do wyeliminowania odesłania do tabel kursów banku i zastosowania kursu średniego NBP;

- 2) art. 385¹ § 2 w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c., art. 358 § 1 i 2 k.c., art. XLIX Przepisów wprowadzających kodeks cywilny oraz art. 41 pr.weksl. przez niezastosowanie do indeksacji kursu średniego NBP;
- 3) art. 385¹ § 1 i 2 k.c. i art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG przez przyjęcie, że związanie stron umową kredytu w pozostałym zakresie, po wyeliminowaniu z jej treści postanowień niedozwolonych, nie jest możliwe;
- 4) art. 385¹ § 1 i 2 k.c. przez przyjęcie, że klauzula kursowa nie została sformułowana w sposób jednoznaczny, ponieważ kredytobiorca w chwili zawierania umowy kredytu nie mógł oszacować swojej spłaty, gdy tymczasem tego rodzaju niepewność jest immanentnie związana z indeksacją i nie wynikała z możliwości jednostronnego ustalania przez pozwany bank tabel kursowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd drugiej instancji wskazał dwie przyczyny nieważności umowy kredytu:

- 1) prawo banku do jednostronnego kształtowania kursów CHF niezbędnych do wykonywania umowy, co rażąco narusza zasadę równorzędności stron umowy;
- 2) brak należytego pouczenia o ryzyku kursowym.

Sąd odwoławczy nie wyjaśnił, czy do nieważności umowy wystarcza jedna z tych przesłanek, czy konieczne są obydwie. Na podstawie art. 385¹ k.c. ocenie pod kątem zgodności z dobrymi obyczajami i interesami konsumenta podlegają postanowienia umowy, a nie sposób prezentowania ryzyka zwiazanego z zawarciem umowy kredytu indeksowanego. Obowiązki informacyjne wobec konsumenta przewiduje ustawa o kredycie konsumenckim, ustanawiająca rygor „kredytu darmowego”, a nie nieważności umowy. Zakaz wprowadzania konsumentów w błąd przewiduje ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym przewidująca powództwo o unieważnienie umowy wyrokiem konstytucyjnym. Mimo niezasadnej tezy uzasadnienia, zaskarżony wyrok odpowiada prawu ze względu na nieważność umowy z powodu abuzywności postanowień kursowych.

Skarżący bank nie objął zarzutami kasacyjnymi uznania przez Sąd drugiej instancji za niedozwolone zawartego w umowie odesłania do tabel kursów ustalanych przez bank. Skoro postanowienie to jest niedozwolone, to do umowy tej

stosuje się uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, którą do rangi zasady prawnej podniesiono tezy:

1) w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów;

2) w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Powyższe tezy, wiążąc w niniejszej sprawie (art. 88 u.s.n.), uniemożliwiają uwzględnienie skargi kasacyjnej, gdyż wykluczają istnienie stosunku prawnego, niezawierającego w treści kreującej go umowy źródła kursu walutowego.

Dlatego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną pozwanego banku.

Na podstawie art. 98 k.p.c. powodowi przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Dariusz Pawłyszcz

Maciej Kowalski

Krzysztof Wesołowski

(G.G.)

[a.ł]